

למה בוכים בתפילה?

צריך שיכוון בלבו פירוש המילים שמוציא בשפתו ויחשוב כאלו שיכנה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, עד שתישאר מחשבתו ומונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאלו היה מדבר לפני מלך בשד ודם, היה מסדר את דבריו ומכוון בהם יפה לבל יכשל, קר וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר כל המחשבות. שזלחו ערוך, סימן צ"ח סעיף א'.

פרשת ויגש
חודש טבת תשפ"ד

לעילוי נשמת
הר"ר אלטר אהרן יצחק
ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל
נלב"ע י"ז טבת תשע"ו

Shch3910@gmail.com

גליון 24

ישיבת 'עטרת ישראל' מקיימת מדי שנה את 'מחנה בני תורה' המפורסם. המחנה מתנהל בצורה שבה חצי היו משיבות תיכוניות וחצי משיבות חרדיות.

העיקרון היה שהבחורים משיבות תיכוניות יראו מקרוב איך נראה בחורים משיבות חרדיות, כיצד הם מתנהלים בחיי היום ויום וכיצד ניתן לשלב את חיי העולם הזה עם חיי העולם הבא. אנוכי הייתי מרכז של מחנה בני תורה קרוב לארבע שנים. היינו מגיעים לישיבות תיכוניות, מקרינים מצגת על המחנה, מביאים צ'ולנט, לומדים איתם ושמים אותם וכך רושמים אותם למחנה.

באחת הפעמים היינו במדרשה הידועה בפרדס חנה, כשהתחלנו לדבר ראיתי בחור ששמו יהודה לוי. הייתה לו ערמה של תלתלים וכיפה קטנה שעמדה מעליה. "מה קורה, דוסיס, למה אתם לפה?", הוא שאל אותי. לקחתי אותו וניסיתי לדבר איתו בשפה שלו.

"אני לא בקטע", הוא אמר לי אחרי ניסיון קצר. ישבתי איתו שעה ארוכה וניסיתי להסביר לו למה הוא כן בקטע, לאחר מכן אמרתי לאבי זצ"ל שיש בחור בשם יהודה לוי, בחור מתוק, שחפצה נפשי לקחת אותו כחונך ושצריך לשלם עליו כסף. אבי החליט שהוא משלם עליי. כשנפתח המחנה, קיבלנו את המוזמנים שהגיעו, כולל את יהודה לוי. איך שהוא הגיע, בחורי

הישיבות הכניסו אותו מיד לענינים, אחד הבחורים ערך עמו תחרות ריצה ועקף אותו. יהודה היה בהלם, אבל לאט החל להבין שבמחנה שורה אהבה ושאיפה להצליח והחליט להגיע ל'שבוע ישיבה'. היה מושג כזה בתקופה ההיא, שהישיבה הייתה מקבלת בחורים תיכוניסטים לישיבה. יהודה לוי הגיע והתלהב. אותו חודש היה חודש אלול. הוא שמע את השיחות של המשגיח ר' מאיר חדש זצוק"ל, שמע את הצעקות של הבחורים במעריב ואת הכוונות שלהם בתפילות.

פעם אחת, לאחר תפילת שמונה עשרה, הגיע אליי מישהו ואמר לי. "חיים, הבחור יהודה לוי בוכה, אולי תשלחו אותו הביתה, לא טוב לו כאן". הסתכלתי עליו וראיתי שהוא ממש בוכה. המתנתי שראש הישיבה יסיים את התפילה והלכתי לספר לו על כך. הוא ביקש ממני שאקרא לו. יהודה לוי מגיע וראש הישיבה הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל אומר לו תוך שהוא מצביע עליי: "הבחור צ"ק הזה, חיים זאיד, גר בבני ברק. הבני ברקים סקרנים. הוא ממש רוצה לדעת למה אתה בוכה. תגיד לו". יהודה לוי סיפר לנו שהוא ראה את כל הבחורים שמחים ולומדים ומביאים סברות מהראשונים ומהאחרונים. "גם אני רוצה להיות כמוהם", אמר לראש הישיבה. "כשהגעתי בתפילה לאתה חונן לאדם דעת' התחלתי לבכות

האם מותר לענות אמן בטלפון?
הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

<<< הרב זעליג קוסובסקי שליט"א >>>

השומע קדיש או קדושה דרך הטלפון לא יענה עמהם כיון שלא נמצא יחד עם הציבור במקום אחד, ואין שום קשר בין השומע בטלפון לאומר הקדיש.

ובביאור הדברים: כתוב במסכת סוכה (דף נא:): שב"אלכסנדריא של מצרים וכו' פעמים שהיו בה כפלים כיוצאי מצרים וכו' ובימה של עץ באמצעיתה וחזן הכנסת עומד עליה והסודרין בידו וכיון שהגיע לענות אמן הלה מניף בסודר וכל העם עונין אמן". ותוספות (שם, ד"ה "וכיון") מקשים כיון שהציבור לא שמעו הברכה, למה אין איסור לענות "אמן" משום שנחשב אמן יתומה!?

ותירצו התוספות שאיסור עניית "אמן" יתומה הוא רק כשעונה על דבר שצריך לצאת בה, אבל באלכסנדריא של מצרים ענו "אמן" על ברכות קריאת התורה שלא היו צריכים לצאת בהן. עוד תירצו שאיסור עניית אמן יתומה הוא רק כשלא יודעים על איזו ברכה עונים, אך כשיודעים על איזו ברכה עונים, אין איסור עניית אמן יתומה.

ולפי זה, אפילו נאמר ששמיעה דרך הטלפון לא נחשבת שמיעה כיון שאינו שומע הקול עצמו אלא שומע קול שנוצר על ידי תנודות אלקטרוניות, אם כן מדוע לא יכול לענות כששומע קדיש דרך הטלפון באופן שלא צריך לצאת ידי אותו הקדיש.

ונראה, שמרן זצ"ל סובר שדברי התוספות שיכול לענות "אמן" אפילו כשאינו שומע הש"ץ הוא רק כשכולם נמצאים במקום אחד, אלא שמחמת גודל המקום אי אפשר לשמוע הש"ץ וכמו באלכסנדריא של מצרים. אבל כשלא נמצא במקום כלל, אלא נמצא במקום אחר, שאין שום קשר בין השומע בטלפון לאומר הקדיש, אי אפשר לענות "אמן" כשאינו שומע הש"ץ.

העלון נתרם השבת ע"י הרב שלמה הרשקוביץ שליט"א
לע"נ אביו הרב אלטר אהרן יצחק ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל
נלב"ע י"ז טבת תשע"ו
וכן להצלחת העסק החדש
שיהיה העסק מבורך בסיעתא דשמיא

ובסידור רב עמרם גאון ז"ל ובאשכול ובספר המנהיג נוסח הברכה הוא כך: שלא חסר מצרכי כלום.

והוסיף בעולת תמיד בעניין הכוונה המיוחדת שיש לכוון בברכה זו, והזהירות בה, וז"ל: ויתבונן האדם איך שצריך שיזהר שבשום רגע לא יתאונן לומר חסר לי איזה דבר וכיוצא מלשונות אלו, כי הלא מברך בכל יום ברכה בשם ומלכות 'שעשה לי כל צרכי', ובודאי צריך שיברך כן באמת ובלב שלם, ויאמין באמונה שלמה שכן הוא ושהכל הוא בצדק ובמשפט בחסד וברחמים. ואם כן איך יעשה שקר בנפשו ויאמר חסר לי איזה דבר. וכל מה שרואה האדם מה שצריך לו לעניניו מותר ומצוה שיתפלל ויפרש שיחתו לפני השי"ת שיזמין לו כל צרכיו בהיתר וברוח.

אך עדיין יש להבין מדוע תקנו רבותינו ז"ל ברכה כללית זו דווקא כאשר האדם נועל את נעליו, שהרי אפשר היה לתקן זאת גם על פעולת לבישת הבגדים. ועוד יש להבין מדוע כל ברכות השחר הם בלשון כללי, כגון 'מלביש ערומים', 'פוקח עורים' וכד', ואילו ברכה זו נאמרת בגוף ראשון.

ובספר באמרי נועם לרבנו הגר"א ביאר: כי נעילת הנעל מסמלת יותר מכל את שלטון האדם במעשי הבריאה, וזאת על פי הכתוב (תהלים ח ז) "תמשילהו במעשי ידיך כל שתי תחת רגליו", וז"ל: פירוש שהפסוק מורה על השליטה שהשליט הקב"ה את האדם על כל הבריאה... נוטל וולד הבהמה ושוחטו, ואוכל החלב של אמה, ויותר מכן ששוחט הבהמה עצמה ואוכל את בשרה וגם נוטל את עורה ועושה ממנה נעלים לרגליו, וזוהי שליטה גדולה שאין למעלה ממנה, וזה מרמז לנו הכתוב "כל שתי תחת רגליו", היינו שדורס ברגל את עור הבהמה, ובמעשה זה מתגלה יותר מכל שליטת האדם במעשי הבריאה למילוי כל צרכיו וליצור בבריאה כרצונו. לכך מברך 'שעשה לי כל צרכי'. ודוקא 'שעשה' בלשון עבר, כי שליטה זו קיבל האדם כבר במעשה בראשית. עכ"ל.

יסוד התפילה - עמידה לפני ד'

הרב שלמה הרשקוביץ שליט"א

אולי חשבתם פעם לשם מה אדם בא לעולם? כדי לאכול, לשתות, לישון, ללמוד, לסבול, ליהנות, או אולי כדי "לעשות חיים"?

התשובה - כדי "לעשות חיים"!!! כלומר לעשות כאן, בעולם הזה את החיים הנצחיים לעולם הבא.

נסביר במשל: במדינה אחת פרימיטיבית היה מנהג, שמי שמגיע אליהם שמים אותו למלך עליהם, מכבדים אותו, נותנים לו עבדים ושפחות, וממלאים כל משאלות לבו, אך כל זה לשנה אחת בלבד. ביום השנה, לוקחים אותו בלי לומר לו מילה מראש ובלא שום הכנה, מפשיטים אותו מבגדי הפאר, מולכים אותו לנמל ומעלים אותו לספינה שלוקחת אותו לאי בודד בחוסר כל. כל המלכים שהיו לדורותם, כולם "ניצלו" את מעמדם אכלו, שתו ונהנו, אבל בסוף סבלו.

יום אחד הגיע לאותה מדינה אדם זר. מיד לקחוהו וכיבדוהו כמנהגם. גם הוא בהתחלה עשה כמו כולם, אולם לאחר חודש החל לחקור מדוע כיבדוהו להיות מושל עליהם, היכן כל המלכים הקודמים וכו'. התושבים ניסו

לבורא עולם ולבקש שגם אני אהיה בן תורה". ראש הישיבה פנה ליהודה לוי וביקש ממנו שיוריד את התלתלים שעל ראשו. "תשקע בעולמה של תורה ותהיה גדול בישראל. תוריד את התלתלים, פה זה המקום שלך". יהודה לוי נכנס לישיבה וגדל והתעלה ותוך שלוש שנים היה לאחד הלמדנים של הישיבה. אני זוכר אותו לומד עד השעות המאוחרות של הלילה. הוא גדל ופרח וכיום משמש כרב גדול ומוכר מאוד בדרום. יש לו ספרים והרבה כתבים.

מספר שנים לאחר מכן, ראש הישיבה עמד להיכנס לחתונה של אחד מתלמידיו והתזמורת החלה לשיר "ימים על ימי מלך". "חיים למי שרים את השיר הזה?" הוא שאל אותי. עניתי לו בפשטות שזה לכבוד ראש הישיבה, אך הוא דחה את דברי.

בשלב מסוים הבחנתי ששרים "ימים" ליהודה לוי עם התלתלים. אני אומר לו: "ראש הישיבה, שרים ליהודה עם התלתלים. הוא מסתכל ואומר לי: "לא, זה לא יהודה לוי מהתלתלים". ואז ראש הישיבה צבט לי בלחי ואמר: "ר' חיים, אתם לא מבינים. זה לא יהודה לוי עם התלתלים. זה יהודה לוי עם הדמעות של 'אתה חונן לאדם דעת'. אתה זוכר את התלתלים, אני זוכר את השאיפה ואת התפילות שלו. לך תקרא לו מהר". קראתי לו והוא סיפר לראש ישיבה שהוא כבר הוציא שבעה ספרים.

כי אכן כן, אם יש שאיפה, אם יש רצון להגיע הכי רחוק שיש - מגיעים לשם.

ד' אמות של הלכה

ברכת שעשה לי כל צרכי

הרב דורון רונן שליט"א מחבר פירוש כוונת הלב על התפילה, במאמר על ברכה זו, כותב כך: שונה היא ברכת שעשה לי כל צרכי משאר ברכות השחר, שבברכה זו נאמרה בלשון כללית ואינה מתייחסת על פעולה כל שהיא שהאדם עושה בבוקר, כמו שכתוב בגמ' (ברכות ס' ע"ב) שברכה זו מברכים כאשר נועלים את הנעל, ומלשון הברכה לכאורה אין שום רמז לעניין נעילת נעל, ולכאורה אם לא היו מגלים לנו חז"ל למה מתייחסת ברכה זו, לא היינו יכולים לדעת זאת בוודאות, ומסתמא היינו מוצאים בזה מחלוקת ושיטות שונות, כמו בשאר הדברים שסתמו לנו חז"ל.

אכן בעל האבודרהם עמד על קושי זה ותירץ כי הטעם שמברכים על המנעל בנוסח כזה, שכל זמן שהוא יחף אינו יכול לצאת ולעשות צרכיו וצרכי ביתו, וכיון שלבש מנעליו כאילו נעשו לו כל צרכיו.

אך טעם זה דחוק, שהרי כדי לעשות כל צרכיו אדם לא נצרך למנעלים יותר מאשר שאר פרטי הלבוש האחרים, ולכן צ"ע מדוע מברכים על המנעלים בנוסח כזה.

והנה כתב הגר"ש הומינר זצוק"ל בספרו בעולת תמיד שברכה זו היא בלשון כללית, כי עליו לכלול בזה טובות רבות שעשה עימו הקב"ה, וז"ל: גם יכון בזה לתת הודאה כללית להשי"ת על כל מה שהזמין לו, הן שיש לו מקום ללון ולחם לאכול, וכל מה שיש לו מקטן ועד גדול, כי זהו פירוש הפשוט של התיבות 'שעשה לי כל צרכי'.

עד שהיה ראוי ונכון לעמוד לפני ד'. --- זאת היא חובתנו, לעת גישתנו אל הקודש להסדיר תפילתנו - לשהות תחילה ולעמוד באימה ובריאה, כדי להכשיר את הלב לעבודת התפילה כדי שתיעשה בהרגשה ובהכרה של עמידה לפני ד' ובתחושה שלימה של "נרעש ונפחד מפחד יושב תהלות ישראל".

חלפו להם שבע שנים שאבי מורי זצ"ל עלה בסערה, היה אדם שכולו טוב, איש מידות ודרך ארץ, לראות את התפילות שלו - שכל מילה היה כמונה מעות היה מחזה לא שגרת בימים שכל העולם רץ אחרי דברים שאין בהם ממש, אחר דברים שאין בהם שום קשר להכנה לעולם הבא.

הרב אלטר אהרן יצחק הרשקוביץ זצ"ל - נלב"ע בי"ז טבת תשע"ו << עלון זה, יוצא לעילוי נשמתו >>.

החלפת תזכורת

הגאון רבי אביגדור מילר זצוק"ל

אדם המתפלל להקב"ה להיטיב את מצבו, טמונה בתוך תפילתו הבקשה: רבונו של עולם, יודע אני לשם מה הבאת עלי את כאב השיניים או כאב הראש הזה, ייסורים אלו באו עלי כדי שאתפלל אליך, כדי שאזכר בך, כדי שאזכור שאתה הוא יוצרי ובוראי, אתה הוא זה שמחיה אותי ושומר עלי בכל רגע ורגע, אנא, רבונו של עולם, הושיעני מצרתי, רפא נא למכתי, ומעתה אזכור אותך ע"י העדר הכאב, מעכשיו אכיר בהשגחתך ובנוכחותך בכך שאודה לך תודת תמיד על כל הניסים היומיומיים שאתה עושה עמדי מידי רגע.

הלא כל רגע שאין לאדם כאב ראש זהו נס, נס שלא קרה איזה שיבוש קל ביותר בפעילות המוח, שהוא לא נפגע מאלרגיה כלשהיא, וגם מערכת העצבים כולה, על כל מיליוני תאיה, תקינה ובריאה. הרי כל אחד מהגורמים אלו ועוד רבים יכול לגרום לכאב ראש איום.

כיצד מסוגלים אנו לשכוח את ה' במרוץ החיים השוטף? איך אפשר להסיח את הדעת ממנו יתברך בכל אלפי הרגעים, השעות והימים בהם לא מציק לנו שום כאב ראש ב"ה, ואף לא כאב שיניים, שלא לדבר על כאבים חמורים יותר ח"ו.

האם אדם האומר בשמונה עשרה: "המברך את עמו ישראל בשלום", מכיר אכן בעומק טובה זו ש"שלום" שמה? האם אנחנו מעריכים כמה טוב לנו שאיננו נמצאים כרגע במהלך מלחמה עקובה מדם, ואפילו לא הניחו מחבלים פצצה על יד דלתנו?!!!

כמה צרות ואסונות ייתכנו בעולם, ולנו תודה לא"ל, אף אחת לא מציקה. האם אדם מן השורה מודה לה' שאיש לא התפרץ לביתו הלילה והצמיד לרקתו אקדח טעון? כמו אותו אדם, שהתקשר פעם לביתי בחצות הלילה וביקש ממני שאשיג בעבורו כמה מאות דולרים בדחיפות. הלה לווה כספים ממקורות מפוקפקים ואז איימו על חייו אם לא ישיב את חובו ומיד, ובשל כך היה נתון בפחד מוות במשך שעות.

האם אנחנו מעריכים את השלום שהקב"ה בטובו מעניק לנו, האם אנו מודים לה' שחינו התנהלו בשעה/ יום/ שבוע האחרונים על מי מנוחות. את זאת רוצה מאיתנו

להסתיר ממנו את המידע, אך כאשר גזר עליהם כמלך לגלות לו, סיפרו לו את הנהגתם. המלך לא היה יכול לשנות את החוק, אבל לאחר מחשבה גזר על עבדיו לבנות בית באי הסמוך, לנטוע בו עצי פרי, להעביר לשם עבדים, בהמות וחיות, כסף וזהב. כך לאחר תום השנה כאשר גרשוהו מהמדינה, היה לו לאן לברוח והמשיך להיות שם מלך.

הנמשל - אנו נמצאים בזה העולם זמן מוגבל. כאשר תם הזמן ומגיע הרגע להיפטר מן העולם האדם אינו יכול לקחת איתו כלום לעולם הבא, אך כאשר אדם עושה מצוות ומעשים טובים, לומד תורה ועושה מעשי חסד, יוצר מלאכים בעולם הבא שיהיו לו שם לעזר.

סיפור זה, היה מו"ר אבי זצ"ל נוהג לספר, ולא היה רק נוהג לספר אלא גם כך הוא היה חי.

אנחנו כאן רק במעבר לעולם הבא, צריך לעשות בעולם הזה את הכי טוב שאפשר בכל דבר, כדי לבוא לשם מוכנים. ידוע היה בהכנתו לתפילה, לא מגיעים מאוחר לתפילה, גם אם ממהרים. לא מדלגים כדי להספיק להגיע ל"ברכו", הכל היה בצורה מסודרת, ברכות, קרבנות וכו' בנחת וברוגע אפילו אם ממש מאוחר.

הגאון רבי יצחק אייזיק שר זצוק"ל בספרו 'שיחות מוסר' כותב: כתוב בגמרא בברכות (כ"ו, ב') "אברהם תיקן תפלת שחרית שנאמר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ד' (בראשית י"ט, כ"ז), ואין עמידה אלא תפילה שנאמר ויעמוד פנחס ויפלל (תהלים ק"ו, ל). חכמינו ז"ל ביארו לנו בזה כי יסודה ועיקרה של תפילה הוא ענין העמידה לפני ד', וסמכו דבריהם על מה שהתורה מתארת את תפילת אברהם אבינו בלשון עמידה לפני ד' - עמד שם את פני ד'".

זהו עיקרה של תפילה - עמידה לפני ד', וזהו גם עיקר הענין בהקרבת קרבנות, שיבא בעל הקרבן עם קרבנו ויעמידנו לפני ד', והוא ניצב על עולתו לפני ד'. כמו שמצינו מפורש במקראות בענין הקרבת הקרבנות: "אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ד'" (ויקרא א', ג'). זאת היא גם המצוה עלינו, להתחנך ולהתלמד באילו הרגשים יש לנו להכנס אל בית הכנסת ובית המדרש ולתקוע בלבנו תחושות אימה ויראה, כבוד והדר מלפני מי ששיכן שמו במקדשי מעט, כדי שנזכה לעבודו יתברך בתפילתנו ונעמוד לפניו ית' בהכרה שלימה והרגשה אמיתית כפי הנדרש מאתנו. וכבר מצינו כי יש מחכמי התלמוד אשר עמדו בדרגת מלאכים, שהתפללו פעם אחת בחודש בלבד. כמבואר במס' (ראש השנה ל"ה א') דרב יהודה הוי מצלי פ"א בשלושים יום, וכל כך למה? שהיו מכינים את עצמם כל אותה העת ומיישרים את לבם להיות נכונים להגיע לידי מדרגה זו לעמוד לפני ד' בתפילה, ולא רק לכווין את פירוש המילות בלבד, אשר כפי שנתבאר לא כוונת המילות הוא התכלית הנדרשת, כי אם כוונת הלב והכנתו שיהא בו היכולת לעמוד לפני ד', - מפני ההרגשה השלמה של "שויתי".

הוא ששינינו בריש פ"ה דברכות (ל', ב') "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוננו את לבם למקום". ומה היתה אותה שהיה והכנה? הוי אומר, דבאותה שעה היו אומרים פסוקי דזמרה וקריאת שמע עם ברכתיה, דבזה שהו שעה שלימה, ומתוך כך נתיישר לבם

מי שחווה א י פעם חוויה זו בכל עוצמת הרגש שלה, טעם טעם תפילה. אם ינתח האדם אירוע כזה בחייו, ישים לב, כיצד אוקיאנוס הרגשות שגעש בקרבו, על כל המוחשי, הטבעי והמוגבל שהצטופף בלבו באותו רגע, הוזנק בבת אחת אל מחוזות נעלים יותר בנפש, מחוזות, שבהם אין שליטה לאיתני הטבע ולא לחוק העריץ של הסיבתיות.

כשעומד האדם מלא פחד ודאגה, ובעיקר חסר אונים, למשמע הידיעה הנוראה, שמטוס הנוסעים, בו מצויים אשתו ובניו, נעלם אי שם באוויר, הוא משליך ספונטאנית את ידיו על כוחות שמעבר לו. מפיו ולבו מתפרצות מאליהן מלים, כמו: "אוי, שיקרה נס". מלמול זה מעניק לו, מבלי משים, שניה של פרספקטיבה, קורטוב של חרות מן הסיבתיות, בהשליכו את בעייתו הקשה, את תמצית חייו באותו רגע, אל זרועות מציאות עליונה ונעלמת ממנו.

אם הוא זוכה ומגדל הפיקוח מודיע: "המטוס נמצא, והוא נחת נחיתת חירום ביוגוסלביה. לכל הנוסעים שלום". - אזי מתמלטת מעמקי הווייתו המילה: "תודה!" לכתובת ברורה. זאת, למרות שבימים כתיקונם אין הוא חפץ להכיר בה, בכתובת זו.

מבחינת מהות התפילה, אין הבדל בין הצער והשמחה. בשני המקרים נפתח הפתח המשחרר את המוגבל אל האין סופי. מנשמתו של האדם הכלוא בגופו, שאזיקי המציאות החומרית מצירים את צעדיו, אל המקור הבלתי נדלה של העוצמה, החכמה, הטוב, האושר וההרמוניה. זה המקור שהאדם המתפלל באמת, אינו מתבייש לקרוא לו בשמו האמיתי: "האלוקים".

לפעמים אדם מקיץ משנתו והוא מתחיל להסתכל במציאות שמסביב לו, נותן את לבו ליופיה וקדושתה. נזכר בערכיה, מתבונן במטרותיה, ונעשה בעצמו פועל בגבולותיה: דורש את תיקונה, משתעבד לתעודתה, שש בנצחונה, משתתף בגורלה, עד שרוחה של זו שורה עליו - זוהי תפילה.

התפילה אינה בריחה מן העולם אל הדמיון הילדותי, כי אם דווקא גילוי מחדש של העולם הזה שלנו על כל עומקו ויופיו.

התפילה הינה פעולה דינאמית, המתחוללת במעמקי נשמתו של האדם ומטהרת אותה. היא משמשת עבורו כמראה שבה משתקפת בבואתו האמיתית. באמצעותה מסוגל הוא להעריך את עצמו נכונה, את דרגת מציאותו הרוחנית ומצבו הנפשי באותה שעה. הניתוק הזמני מהעבודה, מגירווי הסביבה ולחציה, מן המעשים שעשה או לא עשה, מעניקה לו רגע של התבוננות.

המילה 'תפילה' נגזרת מן הפועל "פלל", שמשמעותו להפליל. ואכן, האדם בתפילתו שופט את עצמו, מגלה את נקודות התורפה הדורשות תיקון, ומתבונן בעצמו מגובה רוחני, אליו הוא שואף להגיע.

ואף האדם המתפלל חוזר מתפילתו אל המשרד, הטלפונים והפגישות, כשהוא מזוכך במשהו. הוא חש באצילות מעדנת, הזורמת לאיטה כמעין מים חיים בפיתולי נשמתו. הוא יודע שהיתה לו שעה קלה של תענוג, המעניקה עוצמה מחודשת למעשי היום יום.

הקב"ה, שנחשוב עליו ונזכור אותו תמיד. אין כאבי שיניים היום? ברוך ה'. אפילו לא כאבי ראש? - מה אשיב לך. רבונו של עולם? ויש עוד דברים גרועים בהרבה מכאבי ראש: נתאר לעצמנו את האדם שנרדף ע"י המאפיה, קם בבוקר עם כאב ראש איום, כאב הראש כמעט ולא מטריד אותו, כל ישותו אומרת אושר ורווחה על כך שהרוצחים עזבו סוף סוף, את ביתו.

זוהי מהות התפילה: אנא, בורא עולם, יודעים אנו כי אתה שלחת לנו את הכאב בשביל להזכיר לנו את מציאותך, ומבטיחים כי מעתה והלאה נזכור אותך ונחשוב עליך ע"י השלום והשלווה. בכך שנודה לך על כל אלפי הנסים שאתה עושה עמנו בכל רגע. אנא, החלף לנו "תזכורת" של צער ב"תזכורת" של ברכה. וכשהקב"ה נענה לבקשתנו, הוא נותן לנו בכך את ההזדמנות להוכיח את רצינות כוונתנו, להוכיח שאנחנו אכן זוכרים להודות לו יתברך, בכל רגע על ניסיו ונפלאותיו שבכל יום עמנו.

איך ייתכן שלא לכוון בתפילה!?

הרה"ק רבי אברהם מזוועהיל זצוק"ל

בתקופות חוליו, בשנותיו האחרונות, כאשר כוחותיו הגופניים עזבוהו, התקשה לעמוד על רגליו והיה יושב על מקומו בעת תפילת 'שמונה עשרה'. פעם ההין אחד ממקורביו, תלמיד חכם מופלג, ותמה בפני רבנו: "תורה היא וללמוד אני צריך. הרי רבנו מתאמץ ועומד על רגליו פעמים רבות, ומדוע תיגרע תפילת 'שמונה עשרה' אותה מתפלל רבנו בישיבה?" או אז גילה לו רבנו מעט מסתרי לבו והותיר את בן שיחו משתאה ומשתומם: "כאשר עומד אני, קשה עלי לרכז את מחשבתי עד דק. והרי תפילת שמונה עשרה צריכה כוונה עמוקה, על כן מעדיף אני לשבת

ולהתרכז בתפילה כראוי"..." כל-כך היה רבנו מצוין במידת הדבקות בתפילה, עד שפעם התפלל על אחד ממקורביו, שהתאונן לפניו כמה קשה לו לכוון בעת התפילה. רבנו השתומם לדבריו של החסיד ואמר: "מעולם לא התקשיתי בדבר זה! איך ייתכן שלא לכוון בתפילה ולחשוב מחשבות זרות? הלא צריך לדעת ולהכיר כי עומדים אנו לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא!". נלב"ע ב"ב בטבת ה'תש"ע.

גילוי יומיומי חדש

הרב יהודה רובן שליט"א

אין אדם - במשך הדורות, גם בתקופתנו הצינית, הלוועגת לכל - אשר לא טעם את טעמה של הצעקה המתפרצת בעת סכנה, או את קריאת הצהלה, בשעה שהלב עלה על גדותיו מרוב תודה עקב שמחה גדולה. ברגעים אלה, הביטוי הממצה והנכון של התודה או של הפחד, הופרחו אל על, אל אלוקים הבלתי נראה. לא חשוב מה היתה בדיוק המילה שפרצה ספונטאנית מהלב המאושר, או מהנפש המיוסרת, מוכת הדאגה והפחד. התחושה הפנימית לחשה, ולוחשת עד כיום לכל מתפרץ שכזה,

עלות העלון לשבת: 220 ₪ בלבד | ניתן להעביר לחשבון 61135 | סניף 56 | בנק 11

תפוצת העלון: בני ברק, פתח תקווה, אלעד, תל אביב, אחיסמך, מודיעין עילית, רחובות, ואשדוד

גיליון הפרשה על פרשת השבוע יוצא פעם בשבועיים - בתפוצת המייל בלבד!

העלון יוצא פעם בשבועיים | הערות / הארות / הצטרפות לתפוצת המייל - ניתן לשלוח למייל: shch3910@gmail.com

מקורות | הכרת הטוב: בקהילה. יח חשון תשפד - הרב חיים זאיד שליט"א | יבקשו מפיהו תפילה חלק א' - הגרי"ש אלישיב זצוק"ל - יבלחט"א ר"ז קוסובסקי שליט"א | מורשת מרן - הרב דודון רונן שליט"א מחבר פירוש כוונת הלב על התפילה ועוד | הרב שלמה הרשקוביץ שליט"א רב בית החולים גהה-בלינסון | ספר אור עולם ח"ג - הגאון רבי אביגדור מילר זצוק"ל | המבשר תורני ויגש תשפ"ב - ר' יוסף מאיר האס - הרה"ק רבי אברהם מזוועהיל זצוק"ל | ערכים - הרב יהודה רובן שליט"א

